

Szakosztályi hírek

Az Erdőrendezési Szakosztály július 7–8-án tartotta – az Állami Erdészeti Szolgálattal közös szervezésben – a Millenniumi, sorrendben a XIII. Erdőrendezési Napokat. A rendezvénynek húsz év után immár másodszor adott otthont az Ásotthalmi „Bedő Albert” Erdészeti Szakiskola és Kollégium. Az első napi tanulmányúton az Ópusztaszeri Emlékparkot, a Feszty körképet tekintették meg a résztvevők, majd Ásotthalmán a Tanulmányi erdőben tettek szakmai sétát. A nap hosszúra nyúlt vacsorával, baráti találkozóval fejeződött be.

A második napon – már hagyományosan – az erdőrendezők, erdőtervezők és erdőfelügyelők ünnepi nagygyűlésére került sor.

A nagygyűlésen előadások hangzottak el vidékfejlesztési, EU-csatlakozási és az alföldi erdőgazdálkodás sajátosságai témákban. Előadók voltak: Csóka Péter főigazgató, dr. Göbölös Antal igazgató, Spiegl János igazgatóhelyettes, Szabó Gábor osztályvezető, Bacsa Árpád igazgatóhelyettes és Andrésiné dr. Ambrus Ildikó igazgatóasszony.

Az elhangzottakat, az erdőrendezés szerepét, aktuális feladatait értékes hozzászólásaikkal egészítették ki meghívott vendégeink:

Káldy József, az OEE elnöke, Cserép János, a FAGOSZ elnöke, dr. Rédei Károly, az ERTI főigazgató-helyettese, Antal József, a Csongrád megyei Földművelésügyi Hivatal vezetője.

A nagygyűlés záróakkordjaként került sor a 2000. évi „Erdőfelügyelő Díj”-ak és „Erdőrendezési Díj”-ak átadására, a díjazottak méltatására.

Erdőrendezési Díjat kaptak 2000-ben: Csuka Imre erdőtervezési osztályvezető, Debrecen, Somogyi József erdőtervező, Kaposvár, Szebeni Sándor erdőtervező, Miskolc.

Erdőfelügyelői Díjat kaptak 2000-ben: Fritsch Ottó erdőfelügyelő, Budapest, Horváth Róbert erdőfelügyeleti o.v., Veszprém, Erhardt János erdőfelügyelő, Kecskemét

Halász Gábor
szakosztályvezető

♦ ♦ ♦

Az erdőtervezés és az OEE szakosztályai, így különösen az *Erdei Iskolák Szakosztálya* szempontjából is figyelemre méltó rendezvény zajlott 2000. május 29. és június 1. közötti időszakban, amelyet dr. Marjai Zoltánné szervezett az MTESz Oktatási Központja keretében. Az Ifjúságnevelési Országos Konferencia fővédnöke Pokorni Zoltán oktatási miniszter volt.

A rendezvény első felében az ifjúságnevelés családi, oktatási, egészségügyi, sportolási, természetismereti és környezetvédelmi, egymást kiegészítő témájú előadások kapcsán tartalmi és módszertani kérdésekben alakult ki szakmai és gyakorlati ismeretekben gazdag véleménycseré, továbbá tapasztalatok közreadásával számos együttműködési lehetőségekre mutatott rá. A rendezvény második felében alkalom nyílt az ismeretek tapasztalati kiegészítésére a Balaton-felvidéki Nemzeti Park tihanyi védett területén, ahol egy tanósvénnyel és kapcsolt ter-

mészeti értékeivel ismerkedhettek a résztvevők. Ezt követően az MTESz székesfehérvári Információs Központja által létrehozott ún. Multi Centerben a számítógépes technikai eszközöket, ill. hasznosíthatóságukat lehetett megismerni. Igen hasznos volt a befejező program is, amelyen a budakeszi vadasparkban kialakított természetismereti és módszertani tapasztalatok szerzésére nyílt alkalom.

A rendezvény címszavas témái: családi életre nevelés, az allergia és az azt okozó növények, barlangterápia, hazaszeretet és az értékekhez, tájhoz kötődés, a humánökológia kérdései, erdei természetismereti táborok egészségügyi, nevelési vonatkozásai, természeti sportok hatásai, erdei iskolák feladatai és a környezeti nevelés lehetőségei, eredményessége, a zenei nevelés lélegzõadó hatása stb. is jelzik az igényesen összeválogatott témák összefüggését, önbizalom-erősítő és nevelő hatását, amelyek interpretálásában nagy tapasztalatú, ill. felkészült, példaértékű szakemberek működtek közre. Ezek is elősegítették a rendezvény színvonalának emelését, a Szellemi Műhely jellegének kialakulását, egyben hozzájárultak a fő szervező figyelmes és gondos munkájának eredményességéhez, a hasonló jellegű rendezvények igényléséhez.

Ha felismerjük és el is fogadjuk azt, hogy az elkövetkező században a tudás és az erkölcs (a szellemiség) egyre keresettebb értéknek kezelendő, akkor a jövő szempontjából a nevelésre történő összpontosítás képezheti a honi tartalékot. E rendezvényen az erdészszak képviselői, ill. előadói érzékeltették azt, ami ebben a folyamatban tágulhat a lehetőséget kínál az erdő- és természetismereti „külső műhelyek” közvetítésével, bekapcsolásával. Az erdei és természetismereti táborok keretében a szemléletformálás az egyik legjobban ható eszköz a természetszerű fejlődés irányába, amelyhez az anyagiakon túl a „szándék” az egyik legfontosabb elem.

A hivatkozott konferencia a hasznosága mellett jövőbe mutatónak is tekinthető, egyben igényt támasztott a hasonlóak időszakonkénti, rendszeres megismétlésére, amelyben az érintett egyesületek, szakosztályok és az MTESz-nek is ajánlatos szerepet vállalni, ill. együttműködni, mert az ifjúságnevelés egyik legfontosabb bázisának, működtetőinek erősíthetjük önbizalmát és cselekvőképességét.

Dr. S. Nagy László

Csóka Péter és Halász Gábor köszöntik a résztvevőket.

Július 8-án, immár második alkalommal rendezte meg a *Gyulai Helyi Csoport* az erdészeti gyermeknapot a DALERD Rt. Tájékoztatói Központjában.

A gyermekek régi népi játékokban jeleskedve (sajtos) tallérokat nyerhettek, melyeket a program végén egy kirakodóvásáron költhettek el. Különbféle természetes anyagokból készült játékok, dísz tárgyak közül választhattak. – A nem szokványos rendezvény kicsik-nagyok osztatlan tetszését aratta.

Július 9–14. között Gyula-Városerdőn a DALERD Rt. védnökségével, a Tájékoztatói Központ szervezésében az erdészeti dolgozók gyermekei táboroztak.

A közel 50 gyermek mozgalmas hetet töltött Városerdőn. Délelőttönként egy-egy túra keretében ismerkedtek a vidék jellegzetességeivel, az erdei életközösségekkel, az erdő- és vadgazdálkodással. Délutánonként szabadon választhattak a különféle programok közül: strand, játék, természetfigurák készítése, csuhézás stb. Mivel a gyermek sohasem fáradt, az egyesületi tagok segítségével vacsora utáni programokról is gondoskodtunk. A minden este lobogó táborláz mellett egyszer diát vetítettünk, máskor vadász-kürtszót hallgattunk, de volt diákszínpad, dal, sőt palacsintaevés is. Az elmaradhatatlan éjszakai túra és a hajnali vadlesek is elsöprő sikert arattak.

Az immár hagyományosnak tekinthető remetei erdészpikniket július 22-én tartottuk.

Az egész napos családi rendezvényen skeet-verseny, futballmeccs, séta-kocsikázás szórakoztatta a megjelenteket, s a közösen elköltött ebéd, a jóízű szakmai és baráti beszélgetések mindannyiunk számára feltöltődést jelentettek a következő találkozásig.

Vid Katalin

A Debrecentől délre eső Vekeri-Dorcas Camping csendjét június 7-10 között az *erdővédelmi szakosztály* által szervezett erdővédelmi találkozót résztvevőinek zsongása tarkította e június délután. *Dr. Lengyel László*, szakosztályunk elnöke üdvözölte a megjelenteket. *Jubász Lajos*, a Nyírerdő Rt. vezérigazgató-helyettese ismertette a mintegy 2,5 milliárd Ft árbevételt képező erdőgazdaság fontosabb adatait. Mindannyiunk érdeklődését felkeltette az erdőgazdasághoz tartozó erdészeti decentralizált, önálló helyzete, és a kerületvezető erdészek önálló, vállalkozói tevékenységére ösztönzése.

Dr. Kondár László (Uniroyal Chemical) a Casoron G gyomirtó szer hatását ismertette, majd Szidonya István (Avenzor Kft.) aktuális növényvédőszerokról tartott beszámolójával zártuk a napot.

Másnap (június 8-án) korán reggel indultunk autóbusszal Romániába. A határon Csengersimán keltünk át, ahol *Lucky László* és *Hilgert László*, a Nagyváradai Erdészeti Igazgatóság erdőmérnök szakemberei fogadtak.

Lucky László erdőmérnök – aki a későbbi vendéglátóinkat tolmácsolta – elmondta, hogy a 25 millió lakosságú Románia erdőstülsége 21 %. Az ország fakitermelése 14 millió m³. Utunk Satu Mare, Szatmárnémetin keresztül a Sárközi Erdőgazdálkodási területére vezetett. Itt egy csodálatos, 360 ha-os tó – a Kányaházi tó – partján találkozunk a Nemzeti Erdészeti Igazgatóság vezérigazgatójával Ciucu Dorin erdőmérnök úrral. Az ismerkedés és a rendkívül bő séges „gyors reggeli” után a terepi bejárásra indultunk. A gondnokság területén változatos erdőtüpusok találhatók. Uralkodó fafajok: bükk: 31 %; kocsánytalan tölgy 23 %; kocsányos tölgy 19 %.

Domináns termőhelytípus az alacsony fekvésű mezőségi tölgyes, közepes termőképességű pszeudoglejes podzolos erdőtalajon, vízkedvelő növényzettel. Különös gondot okoz az 5-8 m vastagságú agyagréteg, mely akadályozza a talajvizek és a pangóvizek függőleges mozgását.

1956-1960 között a sárközi erdő hatalmas ökológiai katasztrófát szenvedett, 3-4 év alatt a létező erdők kb.80 % a kiszáradt. A pusztulást az elmúlt évek száraz időjárása, a legyengült állományokban sorozatosan károsító lepkék (Lymantria, Melacosoma, Tortrix, Euproctis fajok) hernyói, és a számukra kedvező körülmények között támadó gombák (Armillária, Ophiostoma sp.) okozták.

A beteg állományt 4 éven keresztül termelték le, és ez idő alatt 150 000 m³-t vágta ki az évi 2800 m³ lehetőséggel szemben. Az újratelepítés 1961-től 67-ig tartott, 50% tölgy és 50% elegy fafajokkal. 9-13 ezer db csemétét használtak fel hektáronként, talajelőkészítés nélkül, gödrös ültetéssel. A sikeres újraerdősítéshez a hálózatszerű, vízelvezető árok létesítése nagyban hozzájárult.

A 15-30 m-nél nem nagyobb ároktávolság esetén optimális volt a vastagsági és magassági növekedés. 40 év elteltével megállapították, hogy a katasztro-

fális események után az új erdő betölti védelmi, gazdasági és szociális szerepét.

Szatmárnémetibe visszatérve a Nagyváradai Erdészeti Igazgatóság vezérigazgatójával, *Madear Moise* erdőmérnök úrral ismerkedhettünk meg. A pompás ebéd után a Nagykárolyi Erdőgazdálkodási területére indultunk. Az erdőgazdálkodás működéséről rengeteg adatot kaptunk, melyek közül csak néhány: 5600 ha területen a fajmegoszlás 54% tölgy, 27% akác, 11% cser. Dominánsak az alacsony fekvésű agyagos talajú vízszertető növényzettel borított termőhelyek, ahol az éves fakitermelési lehetőség csaknem 20 000 m³.

A Mezőfényi Plantázs volt a következő megállóhelyünk, ahol *Hutiuc Alexandru* erdőmérnök úr, a Nagykárolyi Erdőgazdálkodási igazgatója köszöntött bennünket.

A plantázs létesítése 1976-ban kezdődött:

10 ha kocsányos tölgy 7 x 7 m-es hálózatba ültetésével.

A következő években erdefenyő, feketefenyő és kocsányos tölgy ültetésével bővült.

A tölgyek oltványainál az összeférhetetlenség miatti veszteségeket pótolni kényszerültek. A virágzás minden évben megfelelő, azonban az egész makktermés szinte tönkremegy a *Balaninus* ormányosbogár károsítása miatt. Többször is védekeztek koronapermetezéssel, talajfertőtlenítéssel, de sajnos eredménytelenül. A plantázs korosbodásával az egyedek ellenálló képességének megnövekedésére számítva várható a megfelelő mennyiségű és jó minőségű makktermés.

Már az alkony óráihoz közeledett az idő, amikor a következő megállóhelyhez érkeztünk. Az itt bemutatott talajgödörben bázikus láptalajt láthattunk. A magas talajvíz és pangó felszíni víz kölcsönhatásként vasvegyületekből álló és a gyökerek számára nedvesen áthatolhatatlan alréteg (orsthein) alakult ki, melynek erdőstítése kilátástalannak tűnt. Egyedüli megoldás az erdőstítés előtti vízelvezető árokrendszer létesítése. Így a pangó víz elpárologtatása mellett az orsthein réteg kiszáradása, feldarabolódása révén a csemete gyökérzetének növekedésére lehetőség nyílik. Ezzel a módszerrel nagy területet sikerült beerdősíteni.

Késő este lett, amikor a gazdaság vadászházába fejedelmi vacsora következett, ahol szakosztályunk elnöke, *dr. Lengyel László* köszönte meg a tanulmányút szervezését és egyben meg-

hívta Magyarországra kedves vendéglátóinkat.

Másnap (VI. 9-én) már – szűkebb hazánkban – a Debreceni Erdészet „hagyományos”, de többcélú erdőgazdasági tevékenységével ismerkedtünk. *Földi Lajos* erdőművelési ágazatvezető, aki a szakosztály egész tanulmányútjának szervezésében oroszánrészt vállalt, elénk tárta a 9500 ha területű erdészet adatait és a természetvédelemmel, közjóléti tevékenységgel együtt végzett erdőgazdálkodási munkák gondjait. Mindezt 27 fő szakszeméllyel látja el az erdészet úgy, hogy üzemi eredménye az elmúlt négy évet figyelembe véve növekvő tendenciát mutat.

A terepi bejárás során ízelítőt kaptunk az egytől tíz éves korú befejezetlen és befejezett elegyes és elegyetlen, főleg kocsányos tölgy erdősítések állapotáról és a munkákról. A Debreceni Nagyerdőben láthattuk, hogy tuskózás helyett természetkímélő technológiát alkalmaznak. Itt a véghasználat után a hatalmas tuskók körülasása, a tuskók motorfűrészes visszavágása, majd a gödrök visszatemetése előzi meg a pásztlaj-előkészítést, makkvetést és csemeteültetést.

A különleges technológia költségeit közcélú pályázat elnyerésével tudta az erdészet mérsékelni.

Délutáni programunk a Guthi Erdészethez vezetett, melynek mintegy 8000 ha területét utoljára április közepén áztatta eső. Bartucz Péter erdészeti igazgató beszámolójából megtudhattuk, hogy évente 50 000 m³ fakitermelést végeznek. A vadászterületükön tartott 1200 dámból 300 db-ot lőnek ki évente.

Tűzű napsütésben láthattunk vilánpásztorral védett tölgyerdősítéseket, ahol a talaj-előkészítést tuskózás, illetve tuskóvisszavágás előzött meg. Ápolást ERUNIT és GLIALKA gyomirtó szerek alkalmazásával, sorkapálással oldják meg a vállalkozók.

Este Debrecenben múzeum és városnézés tette teljessé napunkat.

A búcsúzás napját (VI. 10.) a Hortobágyi Nemzeti Park természetvédelmi és kulturális érdekességeinek megtekintésével zártuk. A gazdag programban szerepelt a kunhalmok, a legeltető állattartás, a Hortobágy fásításának ismertetése.

Bemutatásra került az Epona Lovasfaluban a hortobágyi lótenyésztés, K. Nagy József fazekasmester korongozása, a Pusztai Állatpark, gulyásverseny, kézműves kirakodóvásár, Hortobágy műemlékegyüttese, Pásztormúzeum, Kilenclyukú-híd, Nagycsárda.

A fenséges búcsúebéd végén *dr. Lengyel László* elnök méltatta a szakosztály nagyrendezvényének eredményességét és megköszönte a kiváló szervezést.

Az *erdővédelmi szakosztály* rendezvényének mintegy 50 főnyi résztvevője július 4-én a Bajnai Erdészethetnél találkozott, ahol *Csépányi Péter* erdészeti ágazatvezető megismertetett bennünket a 10 erdészeti irányító Rt. gondjaival. *Áprili Róbert* erdészetvezető a mintegy 7500 ha-os erdészet fontosabb gazdálkodási adatait tárta elénk.

Az erdészet udvarán *Németh István* erdőművelési műszaki vezető bemutatta a munkavégzéshez használt eszközöket, gépeket.

A növényvédő szereket egy MTZ-82-es traktorra szerelt GM-MP 600/120 függesztett tartály és 2 db tömlővel ellátott 60 cm-es szórópisztoly segítségével juttatták ki a területre.

Érdeklődést váltott ki a Primagáz traktorra szerelt termikus gyomtalanító berendezése, melynek lényege az, hogy az elpusztítandó gyomot a gázpörzsölőhöz hasonló szerkezettel hőszokkhatásnak kitéve a növény teljes, vagy részleges elhálását idézik elő. Anyagfelhasználás 1 db gázpalack/hektár.

Ezután Bajna község határában egy cseres-kocsányos tölgyes befejezetlen erdőfelújításban végzett gyomirtási kísérletsorozatot tekintettünk meg.

A kísérletek a szeder és iszalag ellen irányultak. A kísérletek bemutatását és értékelését *Németh István* műszaki vezető és *Kiss Balázs* szerződéses vállalkozó uraknak köszönhetjük.

Az első kísérletsorozatra tavaly szeptember 15-én került sor az alábbi gyomirtó szerekkel és dózissal.

LOGRAN 75 WG: 60 g/ha + NONIT: 400 ml/ha + víz 600 l/ha

TROPOTOX: 4 l/ha + víz: 320 l/ha

LANCET 0,9 l/ha + víz: 360 l/ha

LONTREL 300: 0,6 l/ha + víz: 300 l/ha

A kiértékelést idén május 19-én végezték, és megállapították, hogy a LOGRAN és TROPOTOX szerek segítségével mérsekkelhető a szeder és iszalag, továbbá a rózsafélék, kökény, galagonya, fagyal elhatalmasodása cseres-tölgyesekben.

A LONTREL a cserjűlét leveleit szalagosra húzza, az akác visszaszorítására eredményesen használható. A LANCET esetében látványos a pusztulás, de sajnos a kímélendő fafajokat is károsítja, használata nem javasolt!

A második kísérletet idén június 15-én végezték szerkombinációval:

TROPOTOX: 4l/ha + LOGRAN: 30 g/ha +NONIT + víz: 300 l/ha

A kiértékelés június 30-án: a kijuttatás a virágzás időpontjára időzítve (ekkor a legsérülékenyebbek a növények) kedvező eredményt mutat: Teljesen kivitte a rózsát, csalánt, acatot, jól megfogta a MCSNY, NH, MSZ, gyalogbodza, szeder, galagonya, fagyal, siskanád fajokat. Az iszalagot is gyengítette.

Kedvező a költségfelhasználás is: 23 000 Ft/ha (anyaggal és kijuttatással együtt).

Héreg község határában akác természetes magról való felújítását mutatták be az érdeklődőknek.

- Az idős állomány alatti szeder-göcök augusztusban MEDALLON: 6 l/ha dózissal kezelték le.

- A fakitermelés után a gallyakat elégették, majd márciusban a vegetáció induláskor traktorvontatású gázégőfejekkel ellátott égetővel lekezelték a területet.

- Az 1-2 leveles gyomokat PIVOT 1 l/ha dózissal vegyszereztek le.

- Az akác csemetek kikelése után a gombafertőzés megelőzésére ACROBAT MZ: 2,5 kg/ha mennyiséget permeteztek ki.

A bozótégetés és növényvédő szer anyaga és kijuttatása a fenti módszerrel 70 000 Ft/ha-ba került.

Végezetül a Gyermely község határában lévő idős vadgesztenyést látogattunk meg, mely közép-európai viszonylatban is egyedülálló.

Az 1994-ben kezdődött vadgesztenye-aknázómoly és a GUIGNARDIA AESCULI nevű gomba egyre erősödő károsításai ellen 1997-ben helikopteres védekezési kellett bevetni.

ACROBAT: 2,5 kg/ha; gomba elleni, és NOMOLT: 0,8 l/ha; rovarölő,

FENDONA 10 EC: 0,2 l/ha; rovarölő szerekkel évi 2 alkalommal.

A helikopteres kijuttatás és a szer költség 35 000 Ft/ha míg a lombösszetakarítás 80 000 Ft/ha összegbe került. A felmerült költségekre 50%-os állami támogatást sikerült kapni.

- A Cynamid Hungary Kft. által forgalmazott növényvédő szereket *Pálfi Gábor* ismertette.

- A vadgesztenyefák fajnektálással történő védelmét *Szidonya István* (Avenzor Kft.) mutatta be.

A gyarmatpusztai vadászházban a szakosztály tagjait *Zambó Péter* vezérgazdát üdvözölte.

Pálhalmi János

***E havi számunk mellékletében dr. Papp Zoltán
főállatorvos, főiskolai docens a selyemhernyó-
tenyésztésről ír átfogó tanulmányt.***

ERFA-TOURS Erdészeti és Faipari Utazás- és Oktatásszervező Kft.

1027 Budapest, Fő u. 68. Tel./fax: 201-2453, 06 30 982 8766

***Erdészeti szakmai tanulmányút Szlovéniában
2000. november 13-16.***

November 13. (hétfő)

Indulás Budapestről reggel 7 órakor
Utazás Mariboron keresztül – rövid városnézés –
Bledbe

November 14. (kedd)

Szakmai program: látogatás a **Triglavi Nemzeti Parkba**. Bohinj tó és környéke erdőgazdálkodásának és természetvédelmének tanulmányozása. Közjóléti erdők.

November 15. (szerda)

Szakmai program: szlovén karszt, erdősités, vízgazdálkodás tanulmányozása a **Postojnai/Scotianska** barlang környékén. A barlang körüli erdők állományalkotó faja a cser és a molyhos tölgy, a jellegzetes virágos kőrís a második koronaszinttel és a galagonya kecskerágó cserjeszinttel.

Barlanglátogatás. Utazás **Lipicába**, a ménes megtekintése.

November 16. (csütörtök)

Reggeli után hazautazás. Közben városnézés Ljubjanában.

**Részvételi költség: 49 600,- Ft/fő,
mely az alábbiakat tartalmazza:**

szállás Bledben, kétágyas elhelyezéssel, félpanziós ellátással, csoportkísérő költségei, biztosítás, belépők.

**Tervezett utazási költség: 19 000,- Ft/fő (18 fő esetén)
12 000,- Ft/fő (40 fő esetén)**

Jelentkezési határidő: 2000. október 27.

***Advent Bécsben
2000. november 8-9.***

Bécsben az Advent az év legszebb időszaka:

- A bécsi városháza (Rathaus) előtt és a városházában hagyományos karácsonyi vásár,
- a művészektől elvarázsolt városházpark,
- karácsonyi ajándékvásár,
- kézműves bemutató.

December 8. (péntek)

Indulás Budapestről délután 15.00 órakor
Szállás Mosonmagyaróváron kétágyas szobákban
A szállás elfoglalása után 19.00 órakor vacsora a Malom étteremben

December 9. (szombat)

Reggeli a szállodában.
7.30 órakor indulás, határátkelés Hegyeshalomnál
9.30 órakor megérkezés Bécsbe, a Rathaus elé.
Egésznapos szabadprogram: adventi rendezvények, vásárlás, egyéni városnézés.
Egyéni városnézéshez ajánlott program:
- Fiákerezés a belvárosban
- a Burg megtekintése
- A Belvederben Gustav Klimt gyűjteményes kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők (belépő 120,- ATS)
16.30 hazaindulás Budapestre (megérkezés kb. 22.00 óra)

**Részvételi költség: 49 600,- Ft/fő,
mely az alábbiakat tartalmazza:**
utazás autóbusszal, szállás félpanzióval, csoportkísérő költségei, biztosítás.

(A fenti ár minimum 19 fő esetén érvényes.)

Jelentkezési határidő: 2000. november 15.